

Namatek
True Education

Basic Industries

www.namatek.com

صنایع مادر

فهرست مطالب

1. تعریف صنایع مادر (Basic industries)
2. تفاوت های صنایع پایه و صنایع غیر پایه
3. دلیل استفاده از اصطلاح صنایع مادر
4. اهمیت صنایع پایه
5. میزان ایجاد اشتغال در صنایع مادر
6. نیاز ها و وابستگی های صنایع مادر

احتمالا شما هم شنیده اید که از میان صنایع مختلف یک سری صنایع به عنوان صنایع مادر یا پایه شناخته می شود. همان طور که از نامشان پیداست، این صنایع، پایه ای برای سایر صنایع محسوب می شوند و عملکرد صنعت های دیگر صنایع پایه به آن بستگی دارد.

در این مقاله به توضیح صنایع مادر خواهیم پرداخت. برای کسب اطلاعات در این زمینه همراه ما باشید.

#1 تعریف صنایع مادر (Basic industries)

صنایع انواع مختلفی دارند؛ اما به صورت کلی به دو دسته صنایع مادر و صنایع مصرفی طبقه بندی می شوند. صنایع پایه یا مادر صنایعی هستند که محصولات خود را به عنوان ماده اولیه سایر صنایع برای تولید کالا تأمین می کنند. آن ها هم چنین به عنوان صنایع کلیدی یا Key industry نیز نامیده می شوند.

شرکت ها برای فعالیت در این صنایع به سرمایه گذاری کلانی نیاز دارند؛ بنابراین عمدتاً متعلق به دولت هستند.

به عنوان مثال صنایع فولاد از صنایع مادر هستند که فولاد تولید شده توسط آن ها به عنوان مواد اولیه در صنایع خودروسازی و سایر صنایع مرتبط مورد استفاده قرار می گیرد.

برخی از این صنایع عبارتند از:

- صنعت نفت و گاز
- صنعت پتروشیمی
- صنایع آهن و فولاد
- مس و آلومینیوم
- صنایع معدنی
- صنعت کشاورزی

...و

#2 تفاوت های صنایع پایه و صنایع غیر پایه

صنایع مادر متشکل از مشاغل کوچک و بزرگ است که در درجه اول مشتریان آن را سایر صنایع تشکیل می دهند. صنایع غیر پایه در وهله اول از مشاغل کوچک تشکیل شده است که محصولات خود را به مشتریان محلی می فروشند.

نمونه هایی از صنایع غیر پایه شامل موارد زیر هستند:

- صنایع خودرو سازی
- شرکت های تولید محصولات بهداشتی و آرایشی
- شرکت های غذایی

• شرکت های تولید مصالح ساختمانی

و غیره

#3 دلیل استفاده از اصطلاح صنایع مادر

همان طور که گفته شد این صنایع مواد اولیه سایر صنایع را برای تولید محصولات فراهم می کنند. به عنوان مثال صنایع آهن و فولاد؛ تمام صنایع اعم از بزرگ، متوسط یا کوچک برای تولید و ماشین آلات خود به این صنایع وابسته هستند.

فولاد برای تولید انواع کالاهای مهندسی، ساختمانی و دفاعی مورد نیاز است. صنایع ساخت کشتی ها، هواپیماها، تجهیزات حمل و نقل و غیره

به فولاد نیاز دارند تا بتوانند محصول نهایی خود را تولید کنند. حتی کالاهای مصرفی روزمره مانند ظروف، سنجاق های کوچک و بسیاری از اشیا اطراف ما از فولاد ساخته شده اند. این موارد در مورد سایر صنایع نظیر صنعت پتروشیمی و مس نیز صدق می کند؛ به همین دلیل این صنایع با نام صنایع مادر شناخته می شوند.

#4 اهمیت صنایع پایه

طبق توصیفی از تئوری پایه اقتصادی که در وب سایت وزارت برنامه ریزی شهری و منطقه ای دانشگاه ایالتی فلوریدا منتشر شده است، صنایع اساسی برای توسعه اقتصادی بسیار مهم هستند؛ زیرا درآمد حاصل از مشتریان خارجی را به همراه دارد و از مشاغل غیر اساسی حمایت می کنند.

صنایع مادر بر اشتغال، بودجه دولت، سرمایه گذاری های بخش خصوصی و برنامه ریزی شهری تاثیر می گذارد. به عنوان مثال یک شهر با داشتن صنایع پایه احتمالاً تاثیرات رشد اقتصادی مانند افزایش اشتغال و جمعیت را تجربه خواهد کرد. اگرچه صنایع غیر پایه نیز این شرایط را در وسعت کمتر فراهم می کنند؛ اما در مقایسه با صنایع پایه این تاثیرات چندان قابل توجه نیستند.

#5 میزان ایجاد اشتغال در صنایع مادر

نسبت کل اشتغال به اشتغال در صنعت پایه روشی برای تخمین اشتغال در صنایع غیر پایه و صنایع پایه در یک منطقه است. به عنوان مثال، اگر یک کارخانه فولاد که عمده تولیدات خود را در خارج از کشور میزبان خود به فروش می رساند، 10 هزار شغل از کل 25000 شغل را به خود اختصاص دهد، ضریب 25000 تقسیم بر 10 هزار یا 2.5 است.

هم چنین، هر شغل در صنایع پایه سبب ایجاد و رونق اشتغال در صنایع غیر پایه می شود. به عنوان مثال اگر سرانه تولید فولاد در یک منطقه بالا باشد، ایجاد صنایع دیگری نظیر شرکت های خودرو سازی، مصالح ساختمان، تولید ابزارآلات و ماشین آلات نیز در آن منطقه مورد توجه قرار خواهد گرفت. علاوه بر این مشاغلی نظیر نمایندگی های فروش، خدمات پس از تولید و تعمیرات نیز رونق گرفته و اقتصاد آن منطقه را تحت تاثیر قرار خواهد داد.

بر این اساس مناطقی که دارای چندین کسب و کار در صنعت پایه هستند معمولا از ضریب اشتغال بالایی برخوردارند.

#6 نیازها و وابستگی های صنایع مادر

به طور معمول ایجاد صنایع پایه برای صنعتی شدن و رشد اقتصادی در یک منطقه یا کشور به دو عامل مهم بستگی دارد:

1. منابع

2. فناوری

اما در این میان فناوری و تکنولوژی از اهمیت بیشتری برخوردار است؛ چرا که عدم وجود دانش و فناوری برای استفاده از منابع، ایجاد صنایع پایه و صنایع مصرفی را تا حد زیادی دشوار می کند. به عنوان مثال بدون داشتن تکنولوژی استخراج و پالایش نفت و گاز، صنایعی نظیر صنعت پتروشیمی قادر به فعالیت نیستند. به همین دلیل کشورهای دارای تکنولوژی دارای سهم بیشتری از اقتصاد و درآمد جهانی هستند.

با این حال داشتن منابع مورد نیاز صنایع مادر، یک گام بزرگ در رشد اقتصادی و ایجاد اشتغال در یک منطقه محسوب می شود؛ زیرا بیشتر صنایع پایه نظیر استخراج نفت و گاز وابسته به منطقه هستند.

اگر چه این مناطق به دلیل هزینه های اولیه استفاده از تکنولوژی و راه اندازی صنایع پایه، با سود و درآمد کمتری در صنایع پایه فعالیت می کنند؛ اما هم چنان ایجاد صنایع متعدد غیر پایه در کنار صنایع اصلی وضعیت اقتصادی منطقه را بهبود خواهد بخشید.